

Birinci Tekil Şahıs

TIJRAKATI

9.
Baskı
—

Dünya
Edebiyatı
Roman

Çeviren:
Ali Volkan
Erdemir

Haruki Murakami, 1949'da Kyoto'da doğdu. Vaseda Üniversitesi'nde klasik drama eğitimi aldı. 21. yüzyıl edebiyatının en önemli isimlerinden olan Murakami'nin kitapları pek çok ödül aldı, tüm dünyada ellinin üzerinde dile çevrildi. Haruki Murakami'nin *Yaban Koyununun İzinde*, *Zemberekkuşu'nun Güncesi*, *İmkânsızın Şarkısı*, *Sınırın Güneyinde-Güneşin Batısında*, *Sahilde Kafka*, *Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu*, *1Q84*, *Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları*, *Koşmasaydım Yazamazdım*, *Uyku*, *Kadınsız Erkekler*, *Sputnik Sevgilim*, *Tuhaf Kütüphane*, *Karanlıktan Sonra*, *Fırın Saldırısı*, *Rüzgârın Şarkısını Dinle*, *Kumandanı Öldürmek*, *Doğum Günü Kızı*, *Mesleğim Yazarlık*, *Dans Dans Dans*, *Pinball 1973*, *Sadece Müzik*, *Birinci Tekil Şahıs* ve *Bir Kediye Terk Etmek* isimli kitapları Doğan Kitap tarafından yayımlandı.

Birinci Tekil Şahıs

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Sınırın Güneyinde, Güneşin Batısında	Tuhaf Kütüphane
İmkânsızın Şarkısı	Karanlıktan Sonra
Yaban Koyununun İzinde	Fırın Saldırısı
Sahilde Kafka	Rüzgârın Şarkısını Dinle
Zemberekkuşu'nun Güncesi	Kumandanı Öldürmek
Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu	Doğum Günü Kızı
1Q84	Mesleğim Yazarlık
Koşmasaydım Yazamazdım	Dans Dans Dans
Renksiz Tsukuru Tazaki'nin Hac Yılları	Pinball 1973
Uyku	Sadece Müzik
Kadinsız Erkekler	Birinci Tekil Şahıs
Sputnik Sevgilim	Bir Kediye Terk Etmek

BİRİNCİ TEKİL ŞAHIS

Orijinal adı: Ichininhôtansü

© 2020 Haruki Murakami

İlk basımı Bungeishunju Ltd., Tokyo tarafından yapılmıştır.

Yazan: Haruki Murakami

Japonca aslından çeviren: Ali Volkan Erdemir

Yayına hazırlayan: Handan Akdemir

Türkçe yayın hakları: © Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Yayın hakları Curtis Brown Group Limited ile çalışan ICM Partners ("ICM") aracılığıyla alınmıştır.

1. baskı / Kasım 2021

6. baskı / Haziran 2022 / ISBN 978-625-8036-22-0

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnşaat San. ve Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 52729

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Birinci Tekil Şahıs

Haruki Murakami

Çeviren: Ali Volkan Erdemir

İçindekiler

Taştan Yastık.....	11
Krema	23
<i>Charlie Parker Bossa Nova Çalıyor</i>	39
<i>With the Beatles</i>	51
Yakult Swallows Şiir Seçkisi	83
Karnaval.....	99
Şinagavahı Maymunun İtirafı	121
Birinci Tekil Şahıs.....	141

Taştan Yastık

Size bir kadından söz edeceğim. Gerçi onun hakkında hiçbir şey bilmiyorum desem yeridir. Çünkü ne adını ne de yüzünü hatırlıyorum. Ve eminim o da benim adımlı ve yüzümü çoktan unutmuştur.

Onunla tanıştığımdaya üniversite ikinci sınıf öğrencisiydim, henüz yirmi yaşında bile değildim; o ise yirmili yaşlarının ortalarındaydı. Aynı işyerinde yarı zamanlı çalışıyorduk. Ve anlık bir gelişmeyle bir gece birlikte olduk. Sonra mı? Bir daha birbirimizi hiç görmedik.

On dokuz yaşındayken hislerim hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyordum, doğal olarak başkalarının da neler hissettiklerinden bihaberdim. Tamam; sevinç ve üzüntünün nasıl hisler olduğunun farkındaydım. Ama sevinç ve üzüntü arasındaki çeşitli hisleri, aralarındaki karşılıklı ilişkileri henüz düzgün bir şekilde ayıramıyordum. Ve bu durum karşısında fena halde huzursuz ve güçsüz hissediyordum.

Yine de size o kadınla yaşadıklarımı anlatmak istiyorum.

Onun hakkında bildiğim şey tanka¹ yazdığı ve bir tanka seçkisi kitabı olduğu. Kitap dediğim, tanka'ların basılı olduğu kâğıtların uçurtma ipi gibi bir şeyle birleştirildiği, sade bir kapağı olan son derece basit bir şeydi; kendi imkânlarıyla

1. Japon şiir türlerinden tanka klasik olarak 5/7/5/7/7 hece ölçüsü ile yazılır. Ancak Murakami bu öyküsünde serbest hece ölçüsü kullandığından çeviride de anlamı doğru vermek için serbest ölçü kullanımı yeğlenmiştir. (ç.n.)

kitap bastırınlarınkı bile bu kadar kötü olmazdı. Ne var ki kitabın içinde yer alan tanka'lardan bazıları tuhaf şekilde aklımda kaldı. Yazdıklarının çoğu aşk ve ölüm üzerineydi. Sanki aşk ve ölüm arasındaki ayrımı reddediyordu.

Seninle ben
gerçekten çok mu uzağız
birbirimize?
Acaba Jüpiter'de
tren mi değiştireseydik?

Taştan yastığa
kulağımı dayadığımda
duyduğum şey
akan kanın sesinin
yokluğu, yokluğu.

“Şey, gelirken başka birinin adını söylesem, bu senin için sorun olur mu?” diye sormuştu. Yatakta, çırılçıplaktık.

“Yoo, sorun olmaz” dedim. Aslında emin değildim ama böyle bir şeyi sorun etmem diye düşünmüştüm. Yani söyleyeceği bir addi önünde sonunda. Bir adla ne değiştirdi ki?

“Haykırırım belki.”

“Bu biraz sorun olabilir” dedim hafif bir telaşla. Yaşadığım küçük, ahşap binanın duvarları eski zamanlardaki gofretler gibi ince ve derme çatmaydı çünkü. Gece yarısı olmuştu, bağırırsa yan dairededekiler duyabilirdi.

“Tamam, o zaman ağzımı havluyla kapatırım” dedi.

Banyodan en temiz ve düzgün havluyu seçip getirdim, yatağın başına koydum. “Oldu mu?”

Atın yeni gemini denemesi gibi havluyu birkaç kez ısırpı baktı. Sonra başını tamam anlamında salladı.

Yaşadığımız şey tümüyle kendiliğinden gelişmişti. Onu

özellikle arzulamış değildim, onun da beni özellikle arzuldığını sanmıyorum. Aynı işyerinde altı ay kadar birlikte çalışmıştık, yaptığımız işler birbirinden farklı olduğundan düzen bir şekilde sohbet etme şansımız da pek olmamıştı.

O kış Yotsuya İstasyonu yakınındaki ucuz İtalyan restoranında bulaşık yıkıyor, aşçı yamaklığı yapıyordum, o ise restoran kısmında garsondu. Orada yarı zamanlı çalışanlar arasında onun dışındaki herkes öğrenciydi. Tavırlarındaki mesafe sanırım biraz da bu yüzdendi.

Aralık ayının ortasında işten ayrılmaya karar verdi, bunun üzerine bir gece restoranın kapanmasının ardından birkaç kişi yakındaki bir meyhaneye içmeye gittik. Veda partisi denecek kadar geniş kapsamlı bir şey değildi. Bir saat kadar hep birlikte bira içtik, basit mezelerden atıştırdık, havadan sudan sohbet ettik. Onun daha önce küçük bir emlak şirketi ve kitapçı gibi çeşitli yerlerde çalışmış olduğunu o zaman öğrendim. Çalıştığı yerlerdeki şefleri ya da işletme sahipleriyle anlaşamamış. Bu restoranda kimseyle tartışmamıştı ama maaşı çok düşük geliyormuş, bu kadarıyla yaşamını idame ettirmekte zorlanıyormuş, pek istemese de yeni bir iş aramaktan başka çaresi olmadığını söyledi.

Nasıl bir işte çalışmak istediğini sordu içimizden biri.

“Her iş olur” dedi parmağıyla burnunun ucunu kaşırken. (Burnunun yanında iki küçük ben, takımyıldız gibi sıralıydı.) “Ne de olsa büyük iş diye bir şey yoktur.”

Ben o sıralar Asagaya’da yaşıyordum, onun eviyse Kaganey’deydi. Böyle olunca da dönerken Yotsuya İstasyonu’ndan birlikte Çuosen ekspres trenine bindik. Yan yana oturmuştuk. Saat on biri geçiyordu. Soğuk ve şiddetli rüzgârın estiği, insanı üşüten bir geceydi. Asagaya’ya yaklaştığımızda yerimden kalkıp trenden inmeye hazırlandığım sırada yüzüme baktı ve “Bu gece sende kalabilir miyim?” diye sordu kısık bir sesle.

“Olur da neden ki?”

“Koganey’e kadar daha çok var çünkü” dedi.

“Odam epey küçük ve çok da dağınık” dedim.

“Hiç önemli değil” dedi. Sonra montumun kolunu tuttu.

Küçük, köhne dairemde iki kutu bira içtik. Biraları acele etmeden içtikten sonra doğal bir şeymiş gibi gözümün önünde elbiselerini çıkarmaya başladı ve göz açıp kapayana dek çıplak kaldı. Sonra yatağa girdi. Ben de ardından soyunup yatağa girdim. Işığı kapatmıştım ama gaz sobasının alevi odayı aydınlatıyordu. Yatakta birbirimizin bedenini beceriksizce ısıtmaya çalıştık. Bir süre ikimiz de hiç konuşmadık. Birden çıplak kalınca ne konuşacağımı bilememiştim. Ama bedenlerimiz ağır ağır ısındıkça, sanki katılığımız da yumuşadı ve birbirimizin tenini hissetmeye başladık. Aramızda tuhaf bir yakınlık hissi oluşmuştu.

“Şey, *gelirken* başka birinin adını söylersem, bu senin için sorun olur mu?” diye işte o zaman sormuştu.

“Onu seviyor musun?” diye sordum istediği havluyu hazır ettikten sonra.

“Evet. Çok” dedi. “Çok ama çok seviyorum. Hiç aklımdan çıkmıyor. Ama o beni, benim onu sevdiğim kadar sevmiyor. Aslına bakarsan, onun bir sevgilisi var.”

“Ama yine de onunla görüşüyor musun?”

“Evet. Beni arzuladığında çağırıyor” dedi. “Telefonla sipariş verir gibi.”

Ne diyeceğimi bilemedim; sustum. Parmak ucuyla sırtımda birtakım işaretler çizdi bir süre. Belki de el yazısıyla bir şeyler yazıyordu.

“Yüzüm yavanmış ama vücudum müthişmiş.”

Yüzünün yavan olduğunu düşünmemiştim ama güzel demek de pek olası değildi. Gerçi nasıl bir yüzü olduğunu şu an hiç hatırlamıyorum, detaylı bir portresini çizerseniz çizemem.

“Ama çağırınca da gidiyorsun.”

“Ee, seviyorum dedim ya, elimden ne gelir?” dedi çok doğal bir şey söyler gibi. “Ne derse desin, bazen bir erkeğin beni kollarıyla sarmasını istiyorum çünkü.”

Bunun üzerine kısa bir süre düşündüm. Ama “bir erkeğin beni kollarıyla sarmasını istiyorum” diyen bir kadının somut olarak nasıl bir ruh halinde olduğunu o zaman anlamamıştım. (Düşünüyorum da şimdi de pek anlamış sayılmam.)

“Bir insanı sevmek sağlık sigortası kapsamına girmeyen bir ruh hastalığına yakalanmak gibidir” dedi duvar yazısı okur gibi sıradan bir ses tonuyla.

“Öyle demek” dedim ilgiyle.

“Sen de beni bir başkası olarak hayal edebilirsin” dedi. “Sevdiğin biri vardır herhalde?”

“Var.”

“O zaman sen de *gelirken* o kişinin adını söyleyebilirsin. Benim için de sorun olmaz.”

“Ama ben o kızın –onu seviyordum ama bazı koşullardan ötürü ilişkimizi ileri boyuta taşıyamamıştık– adını haykırmadım. Adı tam ağızımdan çıkacakken vazgeçtim. Şaşkın bir halde hiçbir şey demeden onun içine boşaldım. O sevdiği adamın adını haykıracakken havluyu hemen dişlerinin arasına tıktırtmak zorunda kaldım. O sırada söylediği adın ne olduğunu hiç hatırlamıyorum. Öyle hemen akla gelmeyen ama sık da kullanılan bir addi. Her ne kadar sıkıcı bir ad olsa da o kadın için büyük bir anlam taşıyor olmalı diye düşündüğümü anımsıyorum. Demek bazen sadece bir ad bile insanı çok heyecanlandırabiliyordu.

Ertesi sabah erken saatte dersim vardı, ara sınavlar için mutlaka bir ödev teslim etmem gerekiyordu ama bu durumda atladım tabii (bu yüzden birkaç gün sonra pek çok sorun yaşadım ama bu başka bir hikâye). Öğlene doğru nihayet uyanabildik, su kaynatıp hazır kahve içtik, ekmeğe kızartıp yedik. Buz-

dolabında birkaç yumurta kalmıştı, onları haşladım, birlikte yedik. Gökyüzünde tek bir bulut yoktu, sabah ışığı göz kamaştırıyordu. Kendimi çok uyuşuk hissediyordum.

Üzerine tereyağı sürdüğü kızarmış ekmekten ısırırken üniversitede ne okuduğumu sordu. Edebiyat dedim.

Yazar mı olmak istiyorsun, diye sordu.

Öyle bir isteğim yok diye yanıtladım dürüstçe (sınıfta yazar olmak istediğini söyleyenlerin sayısı dağlar kadar çoktu). Bu cevabımdan sonra bana ilgisini tümüyle kaybettiğini hissettim. Baştan da pek o kadar ilgi göstermemişti gerçi.

Gündüz ışığında üzerine dişlerinin izinin çıktığı havluyu görmek tuhaf geldi. Artık ne kadar güçlü bir şekilde ısırдыysa! Gün ışığında gördüğüm vücudu da bir tür *uyumsuzluk* hissi uyandırıyor. Gözümün önündeki bu cildi pek pürüzsüz olmayan, kemikleri sayılan, çelimsiz kadının, gece pencereden içeri süzülen kış ışığı altında kollarımda, o tutkulu sevinç seslerini çıkaran kadınla aynı kişi olduğuna inanmak zordu.

“Ben tanka yazıyorum” dedi damdan düşer gibi.

“Tanka?”

“Tanka nedir biliyorsun değil mi?”

“Elbette.” Tanka'nın ne olduğunu dünyadan bihaber olan ben bile biliyordum. “Ama ilk kez tanka yazan biriyle karşılaşıyorum.”

Keyifli bir şekilde güldü. “Bu dünyada tanka yazan insanlar da var.”

“Böyle bir topluluğun içinde falan mısınız yani?”

“Yok, değilim” dedi. Sonra hafifçe omuz silkti. “Tanka tek başına yazılan bir şeydir. Değil mi ama? Basketbol oynamak gibi değildir ya.”

“Nasıl tanka'lar yazıyorsun?”

“Duymak ister misin?”

Başımı evet anlamında salladım.

“Gerçekten mi? Yoksa laf olsun diye mi diyorsun?”

Gerçekten duymak istiyordum. Daha birkaç saat önce kollarımda başka bir adamın adını haykıran bir kadının nasıl tanka’lar yazdığını cidden bilmek istiyordum.

Bir süre kararsız kaldıktan sonra konuştu; “Şimdi burada söylemeye utanırım. Hem daha sabah. Ama bir tanka kitabım var, gerçekten okumak istersen sana bir kopyasını yollarım. Adını ve adresini verirsen.”

Bir not kâğıdına adımları ve adresimi yazıp verdim; bir kez okudu ve sonra kâğıdı dörde katlayıp paltosunun cebine koydu. Çok kullanılmış, soluk yeşil bir paltoydu. Yuvarlak yakasına zambak şeklinde, gümüş bir süs iğnesi takılıydı. Güney cephesindeki pencereden süzülen ışıqla süs iğnesinin pırıl pırıl parladığı kalmış aklımda. Çiçekleri pek ayırt edemeyen biri olsam da zambağı eskiden beri sevdiğim için bilirim.

“Kalmama izin verdiğin için teşekkür ederim. Koganey’e tek başına trenle dönmek istemedim işin aslı” dedi evden çıkarken. “Kadınlar arada bir yapar bunu.”

O zaman tam olarak anlamıştım: Birbirimizi bir daha görmeyecektik. Sadece o gece tek başına Koganey’e trenle dönmek istememişti. Tek neden buydu.

Bir hafta sonra kitap postayla geldi. Açıkçası bana gönderdiğinden ümidim yoktu. Benden ayrılıp Koganey’deki evine gider gitmez aklından tümüyle çıkacağını (ya da en kısa zamanda beni unutacağını) düşünmüştüm. Kitabını bir zarfa koyup üzerine adımları ve adresimi yazıp pul yapıştıracağını, sonra onu postaya vereceğini –belki sırf bunun için postaneye bile gitmişti–, kısacası bu zahmete girişeceğini beklemiyordum. Bu nedenle sabah posta kutumda o zarfı görünce çok şaşırardım.

Tanka seçkisi kitabının adı *Taştan Yastık*’tı, yazar adı olarak da “Çiho” yazıyordu. Bu gerçek adı mıydı yoksa kullandı-

ğı mahlas mıydı, ondan emin değilim. Yarı zamanlı çalıştığımız yerde adını birkaç kez duymuştum ama bir türlü hatırlayamamıştım. Ama iş yerinde ona “Çiho” diye seslenilmediğinden eminim. Kahverengi ofis zarfında gönderen adı ve adresi yazmıyordu; içinde kart ya da mektup da yoktu. Beyaz uçurtma ipi gibi bir şeyle sayfaları tutturulmuş incecik bir tanka kitabı sessizce bekliyordu zarfın içinde. Teksir makinesinde çoğaltılmış gibi değildi; güzelce matbaada basılmıştı, kâğıt da kalın ve üst kalitedeydi. Sanırım basılan her bir sayfayı sırayla bir araya getirmiş, üzerine karton kâğıttan kapak eklemiş ve her birini iple özenle tutturup kitap haline getirmişti. Cilt masrafından tasarruf etmek için. Onun tek başına sessizce bu el işçiliğini yapışını gözümde canlandırmaya çalıştım (ama doğru düzgün bir şekilde hayal edemedim). İlk sayfaya damgayla 28 rakamı basılmıştı. Özel baskınının 28. kitabıydı demek. Acaba hepsi kaç taneydi? Hiçbir yerinde fiyat belirtilmemişti. Belki zaten de yoktu.

O tanka kitabını hemen açıp okumadım. Bir süre masanın üzerinde öylece durdu, arada bir gözüm kapağına takılıyordu. Merak etmediğimden değil, birinin yazdığı tanka’ları okumak için –özellikle de o kişi bir hafta kadar önce bedenlerimizi birleştirdiğimiz biri olduğundan– yüreğimi hazırlamam gerektiğini hissetmiştim. Kendimce bir tür görgü kurallı. Kitabı o hafta sonu, akşamüzeri okumaya başladım. Pencere kenarına dayanıp kış akşamı ışığı altında okudum. Kitapta toplamda kırk iki tanka vardı. Her sayfada bir tanka. Çok değildi. Kitapta önsöz ve sonsöz kısmı olmadığı gibi basım tarihi de yoktu. Sadece beyaz kâğıt üzerine siyah mürekkeple basılmış tanka’lar vardı, kenar boşlukları da geniş tutulmuştu.

Elbette harika bir sanat eseriyle karşılaşmayı beklemiyordum. Daha önce de dediğim gibi, biraz kişisel merakı benimkisi. Kulağımın dibinde, havluyu ısırarak başka bir yerlerde-

HARUKİ

Belki de bir anlamda gerçek aşktı bu. Ya da gerçek yalnızlık...

Hepimiz öyle ya da böyle maske takarak yaşıyoruz. Bu vahşi dünyada maske takmadan yaşanamaz çünkü. Kötü ruhların maskesinin altında meleklerin gerçek yüzü, meleklerin maskesinin altında kötü ruhların gerçek yüzü vardır. Sadece biri olması mümkün değildir.

Birinci Tekil Şahıs'ta sıra dışı kahramanların sıra dışı öykülerini anlatıyor bize Haruki Murakami. Ölüm ve aşk üzerine şiirler yazan bir genç kız, kadınlara evet kadınlara âşık olan ve onların isimlerini çalan bir maymun, çok çirkin ama tuhaf bir çekim gücüne sahip bir kadın, uydurduğu bir yazıyla bir caz sanatçısının yeniden "doğmasını" hatta albüm yayınlamasını sağlayan bir genç adam...

